

Методичні вказівки
до самостійної роботи студентів з дисципліни
«Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності»
для студентів спеціальності 7.03060101
«Менеджмент організацій і адміністрування
(зовнішньоекономічна діяльність)»

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Методичні вказівки
до самостійної роботи студентів з дисципліни
«Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності»
для студентів спеціальності 7.03060101
«Менеджмент організацій і адміністрування
(зовнішньоекономічна діяльність)»

Вінниця
ВНТУ
2013

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 11 від 20.06.2013 р.)

Рецензенти:

В. В. Зянько, доктор економічних наук, професор

І. В. Причеп, кандидат економічних наук, доцент

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності» для студентів спеціальності 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (зовнішньоекономічна діяльність)» / Уклад. О. А. Сметанюк. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 35 с.

Дані методичні вказівки розроблені для студентів напряму підготовки 030601 «Менеджмент» спеціальності 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (зовнішньоекономічна діяльність)». Основне завдання – допомогти студентам закріпити і узагальнити знання, одержані з дисципліни «Економічна діагностика зовнішньоекономічної діагностики» за час навчання та набути практичні навички застосування теоретичних знань до вирішення фахового завдання.

ЗМІСТ

Вступ	4
Загальні рекомендації щодо організації самостійної роботи з дисципліни.....	6
Змістовий модуль 1. Діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства зовнішньоекономічної діяльності.....	8
Тема 1. Теоретико-методологічні та історичні засади розвитку економічної діагностики зовнішньоекономічної діяльності	8
Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства	9
Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.....	10
Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності продукції.....	11
Тема 5. Діагностика вартості підприємства як цілісного майнового комплексу.....	12
Тема 6. Діагностика потенціалу підприємства.....	13
Тема 7. Управлінська діагностика	14
Тема 8. Фінансова діагностика.....	15
Тема 9. Діагностика економічної безпеки підприємства.....	16
Тема 10. Діагностика економічної культури підприємства.....	16
Запитання до заліку.....	18
Тестові завдання.....	28
Список рекомендованих джерел.....	31

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності» вивчає складний процес визначення стану підприємства зовнішньоекономічної діяльності як економічної системи через кількісні параметри та якісні характеристики її функціонування. Вона належить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки спеціальності "Менеджмент організацій і адміністрування (зовнішньоекономічна діяльність)".

Дисципліна «Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності» ґрунтується на знаннях теорії та практики бухгалтерського обліку і економічного аналізу, мікроекономіки, основ зовнішньоекономічної діяльності, міжнародних економічних відносин, менеджменту, зокрема зовнішньоекономічної діяльності, основ міжнародного менеджменту та маркетингу, фінансів, зокрема міжнародних, статистики, планування та економічного прогнозування, експертно-аналітичного дослідження підприємств, а також інших дисциплін.

Програма навчальної дисципліни включає один змістовий модуль: ЗМ 1. «Діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства зовнішньоекономічної діяльності».

Мета викладання навчальної дисципліни «Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності» полягає в оволодінні студентами економічних спеціальностей «Менеджмент організацій і адміністрування (зовнішньоекономічна діяльність)» загальними принципами та методами аналітичного дослідження економічних явищ та процесів, і на цій основі закріплення навиків детального дослідження умов, які породжують фактори або послаблюють їх дію на зміну становища підприємства зовнішньоекономічної діяльності, своєчасного виявлення та усунення недоліків у діяльності підприємства, розробки шляхів покращення фінансово-економічного стану організації, визначення та прогнозування основних факторів, які впливають на стан підприємства.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності» є :

- вивчення історичних етапів становлення та розвитку економічної діагностики як наукового дослідження;
- засвоєння специфічних властивостей теоретико-методичного забезпечення процесу діагностики економічних явищ і процесів зовнішньоекономічної діяльності;
- набуття умінь здобувати, аналізувати і використовувати на практиці економічну інформацію;

- формування у майбутніх фахівців аналітичного мислення, необхідного для комплексного розуміння реального стану діагностованих явищ та процесів;

- сприяння відпрацюванню професійних навичок та якостей у майбутніх спеціалістів, особливо в сфері проведення поглибленого аналізу економічних процесів на підприємствах зовнішньоекономічної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

— *знати* : матеріал програми курсу «Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності», зокрема зміст, мету та завдання економічної діагностики зовнішньоекономічної діяльності, її основні категорії; основні та спеціальні методи економічної діагностики; сутність, завдання та основні етапи діагностики конкурентного середовища підприємства, діагностики конкурентоспроможності підприємства, діагностики конкурентоспроможності продукції підприємства, діагностики потенціалу підприємства зовнішньоекономічної діяльності, діагностики ринкової вартості підприємства, управлінської діагностики, фінансової діагностики, діагностики економічної безпеки підприємства, діагностики економічної культури підприємства.

— *вміти* : використовувати основні категорії та методи економічної діагностики сучасних економічних процесів на підприємстві зовнішньоекономічної діяльності; діагностувати стан підприємства та його функціональних підсистем та прогнозувати їх розвиток з метою відпрацювання заходів щодо їх покращення; застосовувати методологічні положення науки для проведення конкретної економічної роботи на підприємствах.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години, 1,5 кредиту ECTS.

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Для опанування матеріалу дисципліни «Економічна діагностика зовнішньоекономічної діяльності» окрім лекційних та практичних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

До основних видів самостійної роботи студента відносимо.

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з літературними джерелами.
3. Розв'язання практичних задач за індивідуальними варіантами.
4. Підготовка до підсумкового тестового контролю.

Для закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів передбачено низку завдань з опрацювання прикладних аспектів економічної діагностики зовнішньоекономічної діяльності. Виконання завдань має розвинути у студентів, які вивчають дану дисципліну, конкретні навички збирання, аналізу та узагальнення інформації техніко-економічного та організаційно-управлінського характеру, яка безпосередньо стосується операційної (виробничої) та управлінської діяльності підприємств.

Таблиця 1 - Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.с.	
Змістовий модуль 1. Діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства зовнішньоекономічної діяльності						
Тема 1. Теоретико-методологічні та історичні засади розвитку економічної діагностики зовнішньоекономічної діяльності	6	1	2			3
Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства	5	1	1			3
Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства	6	1	2			3
Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності продукції	6	1	2			3
Тема 5. Діагностика вартості підприємства як цілісного майнового комплексу	4	1				3
Тема 6. Діагностика потенціалу підприємства	6	1	1			4
Тема 7. Управлінська діагностика	5	1				4
Тема 8. Фінансова діагностика	6	1	1			4
Тема 9. Діагностика економічної безпеки підприємства	6	1	1			4
Тема 10. Діагностика економічної культури підприємства	4	1				3
Усього годин	54	10	10	-	-	34

Крім того, студенти можуть готувати реферати з окремих тем курсу та доповіді на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ за орієнтовною тематикою.

1. Джерела та методи збору економічної інформації, обґрунтування доцільності їх використання.

2. Дескриптивні і аналітичні моделі в економічній діагностиці, сфера їх раціонального використання.

3. Особливості визначення меж галузевого ринку.

4. Основні етапи проведення конкурентного аналізу галузі, їх послідовність і взаємозв'язок.

5. Інтенсивність внутрішньогалузевого суперництва та оцінка впливу чинників, що їх обумовлюють.

6. Діагностика основних сил конкуренції в галузі.

7. Методичні особливості побудови карти стратегічних груп.

8. SWOT-аналіз підприємства як діагностична процедура.

9. Діагностика майнового стану підприємства: завдання, сфера застосування результатів. Концептуальні підходи до оцінки майна.

10. Аналогова оцінка майнового стану підприємства, сфера її раціонального застосування.

11. Затратна оцінка складових майна та підприємства в цілому.

12. Визначення ринкової ціни підприємства методом дисконтування грошового потоку.

13. Визначення ринкової ціни підприємства методом капіталізації прибутку: сутність, сфера застосування.

14. Оцінювання гнучкості виробничої системи.

15. Діагностика виробничого потенціалу підприємства: рівень технології та організації виробництва.

16. Діагностування менеджерів підприємства: цілі, засоби оцінки, об'єкт та суб'єкт діагностування, зміст оцінки.

17. Основні складові процедури діагностування менеджерів підприємства за умови експрес та комплексної діагностики.

18. Якісні характеристики менеджерів підприємства та способи їх оцінки.

19. Особливості процедури діагностики управлінського апарату підприємства на різних рівнях управлінської ієрархії.

20. Оцінювання зв'язків фірми із зовнішнім середовищем. Екологічні чинники, оцінка їх впливу.

21. Діагностика економічної безпеки підприємства як стану використання ресурсів.

22. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства як оцінка його безпеки.

23. Діагностика економічної безпеки підприємства на основі моделей фінансової діагностики.

24. Структура корпоративної культури.

25. Діагностика та управління корпоративною культурою.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ДІАГНОСТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Теоретико-методологічні та історичні засади розвитку економічної діагностики зовнішньоекономічної діяльності.

Економічна діагностика як наукове дослідження. Основні чинники, що обумовлюють виокремлення економічної діагностики в окрему галузь знань і сферу діяльності. Значення та місце економічної діагностики в системі економічних наук. Економічна діагностика і економічний аналіз: спільні риси і відмінності. Місце економічної діагностики в системі управління підприємством.

Сутність, мета та завдання економічної діагностики. Сутність економічної діагностики, її значення в системі інформаційно-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства. Економічна діагностика як розпізнавання стану підприємства за непрямими і прямими ознаками. Характерні особливості процесу економічної діагностики. Завдання та загальні принципи діагностики.

Зовнішньоекономічна діяльність як об'єкт дослідження економічної діагностики.

Класифікація видів діагностики в процесах управління. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика за класифікаційними ознаками: цільова спрямованість, тематика й осяжність проблеми, часовий діапазон дослідження, призначення, тип, характер процесу діагностики, періодичність проведення, суб'єкти проведення.

Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики. Метод економічної діагностики. Формалізовані та неформалізовані методи діагностики. Сутність та сфера використання методів логічного опрацювання інформації, статистичних прийомів, методів детермінованого та стохастичного аналізу, економіко-математичного моделювання та оптимізаційного вирішення економічних завдань, методичні підходи теорії стратегії, інвестиційного аналізу. Евристичні методи та особливості їх використання. Комп'ютеризація вирішення аналітичних завдань економічної діагностики.

Інформаційне забезпечення процесу діагностики. Якість інформації як фактор достовірності діагнозу. Вимоги та ранжирування характеристик інформації у системі економічної діагностики. Склад джерел інформації про діяльність підприємства та їх інформаційний потенціал.

Запитання для самопідготовки

1. Економічна діагностика як наукове дослідження.
2. ЗЕД – як об'єкт дослідження економічної діагностики.
3. Сутність, мета та завдання економічної діагностики.

4. Характеристика видів економічної діагностики за напрямком.
5. Характеристика видів економічної діагностики за типом.
6. Характеристика видів економічної діагностики за цілями.
7. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.
8. Формальні та неформальні методи економічної діагностики.
9. Вимоги до інформаційної бази в процесі економічної діагностики (своєчасність, повнота, вірогідність, репрезентативність, цінність, доступність).
10. Інформаційний потенціал форм фінансової звітності.
11. Користувачі звітності та їх інформаційні потреби.

Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства

Поняття зовнішнього середовища організації непрямого та безпосереднього впливу. Зовнішнє середовище непрямого впливу та його складові. PEST-аналіз та процедура його проведення. Основні фактори зовнішнього середовища організації безпосереднього впливу.

Методичні особливості проведення діагностики галузі. Загальні положення методики проведення діагностики галузі. Алгоритм проведення дослідження за методикою М. Портера. Порядок проведення діагностики внутрішньогалузевого суперництва. Зміст та інформаційна база дослідження галузі. Первинна та вторинна інформація.

Діагностика сил конкуренції. Основні конкурентні сили за М. Портером : суперництво між фірмами всередині галузі; спроби компаній з інших галузей завоювати покупців своїми товарами-субститутами; можливість появи нових конкурентів всередині галузі; здатність постачальників диктувати свої умови фірмі; здатність споживачів продукції фірми диктувати свої умови. Діагностика інтенсивності конкуренції.

Оцінка конкурентних позицій підприємств – основних суперників. Основні показники діагностики концентрації підприємств. Карта стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників. Вибір стратегічних змінних. Оцінка результатів побудови карти стратегічних груп.

Оцінка перспектив розвитку галузі. Виділення ключових факторів успіху в галузі, їх оцінка та аналіз чинників, які їх визначають. Узагальнення отриманих результатів за попередніми етапами. Оцінка довгострокових цілей і поточної стратегії основних конкурентів, їх очікувань та можливостей як перспективи розвитку галузі.

Діагностика впливу споживачів (покупців), партнерів та постачальників організації. Особливості проведення діагностики впливу споживачів. Діагностика попиту на продукцію організації. Діагностика потреб цільового сегменту ринку. Діагностика мотивації прийняття рішень споживачами. Діагностика внутрішніх та зовнішніх партнерів організації, їх склад.

Діагностика постачальників капіталу, трудових ресурсів, матеріалів, сировини, обладнання.

Запитання для самопідготовки

1. Наведіть методичні особливості проведення діагностики галузі.
2. Проаналізуйте алгоритм проведення дослідження за методикою М. Портера.
3. Визначте порядок проведення діагностики.
4. Назвіть основні сили конкуренції за М. Портером.
5. Проаналізуйте імовірності входження підприємства в галузь.
6. Складіть карту стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників.
7. Порівняйте найближчих конкурентів; майбутні цілі й поточні стратегії, припущення і можливості.
8. Назвіть провідні чинники успіху в галузі.
9. Порівняйте перспективи розвитку декількох галузей.

Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства

Конкурентоспроможність підприємства: сутність, проблеми визначення й оцінки. Поняття конкурентоспроможності економічних організацій мікрорівня. Формування теорії конкурентних переваг. Особливості діагностики конкурентоспроможності підприємства. Технологія виявлення конкурентних переваг. SWOT-аналіз екзогенного середовища

Фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства. Фактори конкурентоспроможності підприємства: товар; положення підприємства на ринку (ємність ринку); можливості збуту товару; методи товароруху; виробничий потенціал підприємства. Нецінові чинники: унікальність товарів, ефективність бази для поширення інформації про них, динамізм збуту і можливість швидкого реагування на ринкові досягнення.

Конкурентний статус підприємства, його оцінка. Конкурентний статус у визначенні І. Ансоффа, методичні аспекти обчислення його рівня. Порівняльна діагностика конкурентоспроможності підприємств-суперників. Аналітичний та графічний способи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності: переваги й недоліки.

Запитання для самопідготовки

1. Визначте поняття конкурентоспроможності підприємства.
2. Складіть етапи діагностики конкурентоспроможності підприємства за М. Портером.
3. Охарактеризуйте конкурентний статус у визначенні І. Ансоффа.
4. Порівняйте методичні аспекти обчислення рівня конкурентного статусу.

5. Визначте взаємозалежність конкурентних переваг і конкурентного статусу підприємства.

6. Наведіть перелік і характеристику чинників, що визначають сильні та слабкі сторони підприємства, можливості й загрози.

7. Проаналізуйте порівняльну діагностику конкурентоспроможності підприємств-суперників.

8. Наведіть сутність інтегральної оцінки конкурентоспроможності

9. Визначте переваги й недоліки інтегральної оцінки конкурентоспроможності.

Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності продукції

Поняття конкурентоспроможності продукції. Конкурентоспроможність продукції: сутність і особливості оцінки. Основні аспекти визначення конкурентоспроможності продукту: корисність, ціна споживання та здатність пропозиції. Особливості оцінки конкурентоспроможності продукції порівняно з конкурентоспроможністю підприємства. Інформаційна база оцінки.

Фактори впливу на конкурентоспроможність продукції підприємства. Фактори цінового та нецінового характеру. Зв'язок конкурентоспроможності продукції та її конкурентних переваг. Класифікація факторів впливу на конкурентоспроможність продукції підприємства на ринку: економічні, класифікаційні, техніко-технологічні, нормативно-правові, ергономічні, естетичні, організаційні фактори.

Методологічні засади діагностики конкурентоспроможності продукції. Основні особливості діагностики конкурентоспроможності продукції. Особливості вибрання бази порівняння (потреби покупців, величина корисного ефекту, конкуруючий товар, гіпотетичний зразок та група аналогів). Сутність та процедура проведення компенсаційної та некомпенсаційної оцінки конкурентоспроможності продукції.

Напрямки підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства. Основні аспекти розробки програми підвищення конкурентоспроможності продукції, їх вагомість та ранжирування.

Запитання для самопідготовки

1. Наведіть основні аспекти визначення конкурентоспроможності продукції.

2. Проаналізуйте корисність, ціну споживання та здатність пропозиції як основи конкурентоспроможності продукції.

3. Визначте особливості оцінки конкурентоспроможності продукції порівняно з конкурентоспроможністю підприємства.

4. Складіть процедуру оцінки конкурентоспроможності промислової продукції.

5. Наведіть основні етапи оцінки конкурентоспроможності продукції.

6. Визначте завдання кожного з етапів оцінки конкурентоспроможності продукції.

7. Зіставте найбільш поширені методичні підходи до інтегральної оцінки конкурентоспроможності виробів.

8. Порівняйте оцінку конкурентоспроможності продукції і підприємства.

Тема 5. Діагностика вартості підприємства як цілісного майнового комплексу

Необхідність, завдання і принципи оцінювання вартості. Підприємство як майновий комплекс. Підприємство як сукупність корпоративних прав суб'єкта господарювання. Проблема ринкової оцінки майна та її розв'язання в сучасній економіці. Поняття вартості капіталу. Вартість власного та позичкового капіталу. Задачі оцінювання вартості підприємства у різних сферах її використання. Сутність основних принципів оцінювання вартості підприємства: заміщення, корисності очікування, зміни вартості, ефективного використання, розумної обережності оцінювання, альтернативності оцінок.

Методичні підходи до оцінки вартості підприємства. Основні методичні підходи до ринкової оцінки підприємства як цілісного майнового комплексу, що приносить дохід; їх загальна характеристика, переваги та недоліки. Статична і динамічна концепції підприємства та їх відображення у методичних підходах до оцінки майна.

Результатний (дохідний) підхід в оцінці вартості підприємства. Сутність оцінювання вартості підприємства з використанням дохідного підходу. Основні методи дохідного підходу: дисконтування грошових потоків і визначення капіталізованої вартості доходів, їх характеристика і понятійний апарат.

Витратний (майновий) підхід. Сутність майнового підходу оцінювання вартості підприємства. Інформаційні джерела підходу. Основні методи витратного підходу оцінювання вартості підприємства: за відновною вартістю активів (метод відтворення), за вартістю чистих активів, за ліквідаційною вартістю, їх характеристика і понятійний апарат. Гудвіл і його оцінка.

Оцінка вартості підприємства на основі ринкового (порівняльного) підходу (market concept) Сутність ринкового підходу оцінювання вартості підприємства. Основні методи ринкового підходу оцінювання вартості підприємства: зіставлення мультиплікаторів, порівняння продажів (транзакцій), їх характеристика і понятійний апарат. Ефективний ринок капіталів.

Запитання для самопідготовки

1. Порівняйте статичну та динамічну оцінку майна підприємства.

2. Визначте поняття фізичного, функціонального, технологічного і економічного старіння майна.
3. Встановіть основні методичні підходи до ринкової оцінки підприємства
4. Наведіть показники чистого прибутку й грошового потоку.
5. Сформулюйте основні проблеми прогнозування грошових потоків та напрями їх розв'язання.
6. Проведіть паралель між моделлю CAPM і обчисленням ставки дисконтування.
7. Визначте поняття гудвілу і методичні підходи до його оцінювання.

Тема 6. Діагностика потенціалу підприємства

Сутність поняття потенціал підприємства та його основні характеристики. Етимологія терміну «потенціал». Зміст основних підходів до визначення поняття потенціалу. Сутнісні характеристики потенціалу. Основні риси потенціалу підприємства.

Складові потенціалу підприємства та особливості їх оцінювання. Складові потенціалу сучасного підприємства. Взаємозв'язок сукупного (економічного і соціального) потенціалу та конкурентоспроможності підприємства. Об'єктні та суб'єктні види потенціалу.

Методичні підходи до діагностики потенціалу підприємства. Діагностика потенціалу підприємства за окремими різновидами ресурсів (трудовий, капітальний, інформаційний, науковий) та їх поєднань у техніко-технологічних системах виробництва продукції. Статичний та динамічний підходи до діагностики потенціалу підприємства.

Запитання для самопідготовки

1. Наведіть етапи оцінки потенціалу підприємства за окремими різновидами ресурсів.
2. Порівняйте трудовий, капітальний, інформаційний, науковий потенціал.
3. Визначте напрями поєднань у техніко-технологічних системах виробництва продукції.
4. Складіть перелік кращих показників для оцінки наукових інновацій і нововведень.
5. Проаналізуйте поняття гнучкості виробничої системи та її залежність від ступеня мінливості технології
6. Оцініть рівень різноманітності продукції як базу визначення гнучкості.
7. Визначте показники, що характеризують рівень продукції, рівень технології, механізації і автоматизації праці, управління.
8. Охарактеризуйте вітчизняний досвід оцінки потенціалу, раціональні межі його використання.

Тема 7. Управлінська діагностика

Сутність управлінської діагностики та організація її проведення. Сутність управлінської діагностики. Основні методичні підходи до проведення управлінської діагностики. Пропозиція експертних послуг: зміст методу, особливості його використання. Характеристика «клінічного» підходу управлінської діагностики. Управлінська діагностика як складова управлінського консультування. Сутність процесного консультування. Основні напрямки управлінської діагностики

Діагностика структури управління та якості управління персоналом. Діагностування формальної структури управління. Сутність організаційної структури управління. Типи організаційних структур управління та їх характеристика. Оцінювання формальної структури у статиці і динаміці. Діагностика неформальних зв'язків структури управління. Основні показники оцінювання ефективності організаційної структури, їх зміст та алгоритм розрахунку. Діагностика якості управління персоналом та ефективності управлінських рішень. Основні напрямки діагностики якості управління персоналом.

Діагностика якості управлінських рішень. Сутність діагностики якості управлінських рішень. Основні вимоги до управлінських рішень. Формалізовані (кількісні), неформалізовані (якісні) та комбіновані критерії оцінювання якості управлінських рішень: переваги, недоліки та сфера використання. Показники, які дозволяють оцінити ефективність і якість управлінських рішень.

Оцінювання зв'язків із зовнішнім середовищем та загальних результатів діяльності підприємства. Основні аспекти аналізу основних зв'язків підприємства: правовий, економічний, соціальний і екологічний. Важливість оцінювання основних зв'язків підприємства у територіальному розрізі. Комплекс критеріїв і показників, які характеризують загальну ефективність діяльності підприємства.

Запитання для самопідготовки

1. Охарактеризуйте управлінську діагностику як особливу дослідницьку діяльність.
2. Систематизуйте інформацію, необхідну для дослідження.
3. Ознайомтеся з формальною організаційною структурою.
4. Визначте типи формальних організаційних структур.
5. Оцініть характеристики відповідності оргструктури стратегії підприємства.
6. Наведіть перелік зв'язків підприємства із зовнішнім середовищем.
7. Розкрийте сутність діагностики зовнішнього середовища підприємства.

8. Сформулюйте критерії і показники, що використовуються для загальної діагностики системи менеджменту підприємства.

9. Проаналізуйте сучасні інформаційні технології економічної діагностики

10. Класифікуйте напрями оцінювання ефективності їх використання.

Тема 8. Фінансова діагностика

Основні поняття фінансової діагностики, їх характеристика. Сутність фінансової діагностики. Основні завдання фінансової діагностики. Поняття фінансового стану підприємства. Функціональні задачі фінансової діагностики

Система показників фінансового стану підприємства. Основні методичні підходи до оцінювання фінансового стану. Коефіцієнтний підхід фінансової діагностики. Переваги застосування методик в межах коефіцієнтного підходу до діагностики фінансової кризи. Одиничні та групові фінансові коефіцієнти, що використовуються при проведенні фінансової діагностики.

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. Моделі комплексної рейтингової оцінки фінансового стану підприємства. Інтегральний показник фінансового стану та методи синтезування одиничних фінансових показників. Багатофакторні функції фінансового стану та бальне оцінювання фінансового стану підприємства. Алгоритм встановлення рейтингу підприємства у балах. Застосування комп'ютерної техніки та апробованих програмних продуктів при проведенні фінансової діагностики

Запитання для самопідготовки

1. Визначте сутність, особливості і сферу використання моделей фінансової діагностики.

2. Порівняйте дескриптивні, предикативні і нормативні моделі фінансової діагностики

3. Проаналізуйте систему показників фінансового стану підприємства.

4. Наведіть приклади використання програмних комп'ютерних продуктів для оцінювання фінансового стану підприємства.

5. Розкрийте взаємозв'язок між життєвим циклом підприємства і тенденціями у значеннях певних груп показників фінансового стану.

6. Сформулюйте процедури синтезу одиничних та групових показників.

7. Розгляньте підходи до оцінювання фінансового стану з урахуванням специфіки замовника діагностики.

8. Наведіть алгоритм порівняльної оцінки результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Тема 9. Діагностика економічної безпеки підприємства

Економічна безпека підприємства: сутність, основи оцінювання. Конкретизація поняття безпеки за різними ознаками. Основні складові системи економічної безпеки підприємства. Особливості аналітичного оцінювання складових економічної безпеки. Завдання діагностики економічної безпеки підприємства. Механізм оцінювання економічної безпеки.

Методичний апарат діагностування економічної безпеки. Прямі та непрямі ознаки порушення підприємством зони безпеки. Напрямки системної діагностики економічної безпеки. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства. Методи оцінювання економічної безпеки за результатами фінансової діагностики. Особливості та алгоритмічна схема діагностики економічної безпеки за різних станів функціонування організацій: неплатоспроможність, криза, передкризовий стан, стан економічної безпеки.

Вітчизняний і зарубіжний досвід діагностування економічної безпеки підприємства. Найбільш поширені зарубіжні моделі прогнозування банкрутства. Причини, що обмежують доцільність використання таких моделей у вітчизняній практиці. Сучасні вітчизняні моделі.

Запитання для самопідготовки

1. Визначте поняття економічної безпеки підприємства.
2. Охарактеризуйте економічну безпеку підприємства як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів.
3. Порівняйте функціональні складові економічної безпеки: фінансову, техніко-технологічну, інформаційну.
4. Сформууйте прямі та непрямі ознаки порушення зони безпеки.
5. Проаналізуйте методи оцінювання економічної безпеки.
6. Дослідіть вітчизняний і зарубіжний досвід діагностування економічної безпеки підприємства.
7. Розкрийте особливості методичних підходів до оцінювання неплатоспроможності і банкрутства підприємств.
8. Проведіть паралель між корпоративними ресурсами і станом економічної безпеки.

Тема 10. Діагностика економічної культури підприємства

Поняття та передумови становлення організаційної культури підприємства. Місце організаційної культури у формуванні політики підприємства. Поліфункціональність організаційної культури та її функції. Комплексна культурологічна діагностика та її процедура. Інституціоналізація управлінських рішень, на основі результатів культурологічної діагностики.

Сутнісна характеристика елементів організаційної культури. Основні елементи організаційної культури. Характеристика культури засобів праці та трудового процесу. Характеристика культури умов праці. Характеристика культури управління та міжособистісних стосунків. Характеристика культури співробітника. Характеристика культури комунікацій та фірмовий стиль.

Методи та інструментарій культурологічної діагностики. Методологічні принципи культурологічної діагностики та їх сутність. Специфічність методико-методологічного інструментарію діагностики організаційної культури та його основні методи. Систематичний моніторинг стану організаційної культури.

Запитання для самопідготовки

1. Визначте поняття економічної культури, її складові.
2. Сформулюйте етапи експертного аналізу економічної культури.
3. Порівняйте проблеми формальних і неформальних відносин, конфліктів.
4. Наведіть особливості оцінювання продуктивності творчої праці, цінності інтелектуальних продуктів.
5. Проведіть оцінювання здатності спеціалістів до сприйняття та застосування нових знань.
6. Визначте способи оцінки відповідності діючої стратегії оптимальній.
7. Проведіть паралелі між методичною чіткістю та рівнем обґрунтованості інвестиційних проектів, бізнес-планів підприємства.
8. Окресліть сутність діагностики системи управління проектами.
9. Наведіть приклади програмних продуктів для оцінювання економічної культури.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Вертикальний аналіз фінансової звітності відноситься до такого типу діагностичних моделей:
  - а) нормативний;
  - б) описувальний;
  - в) модель «витрати - обсяг - прибуток»;
  - г) предикативний.
2. До описувальних моделей не відносяться:
  - а) горизонтальний аналіз фінансової звітності;
  - б) модель "витрати - обсяг - прибуток";
  - в) вертикальний аналіз фінансової звітності;
  - г) система аналітичних коефіцієнтів.
3. Коефіцієнт споживання прибутку дорівнює 0,25. Коефіцієнт капіталізації прибутку складе:
  - а) 0,5;
  - б) 0,75;
  - в) 1;
  - г) 0,8.
4. Баланс підприємства являє собою:
  - а) документ, що містить інформацію про прибутки і збитки підприємства за певний період;
  - б) документ, що містить інформацію про активи та джерела засобів підприємства на певну дату;
  - в) документ, який ілюструє надходження і витрати коштів.
5. Виробничі запаси відносяться до:
  - а) оборотних активів;
  - б) короткострокових зобов'язань;
  - в) необоротних активів;
  - г) довгострокових зобов'язань.
6. До оборотних активів не відносяться:
  - а) виробничі запаси;
  - б) дебіторська заборгованість;
  - в) нематеріальні активи;
  - г) грошові кошти.
7. До необоротних активів не належать:
  - а) довгострокові фінансові інвестиції.
  - б) основні засоби;
  - в) виробничі запаси;
  - г) нематеріальні активи
8. Відомі такі дані балансу: оборотні активи - 100 тис. грн, власний капітал - 250 тис. грн, довгострокові зобов'язання - 20 тис. грн, поточні зобов'язання - 30 тис. грн. Вартість необоротних активів складе:
  - а) 250 тис. грн;

- б) 200 тис. грн;
  - в) 50 тис. грн;
  - г) 75 тис. грн.
9. Відомі такі дані балансу: необоротні активи - 200 тис. грн, оборотні активи - 100 тис. грн, власний капітал - 250 тис. грн, довгострокові зобов'язання - 20 тис. грн. Сума поточних зобов'язань дорівнює:
- а) 50 тис. грн;
  - б) 10 тис. грн;
  - в) 30 тис. грн;
  - г) 25 тис. грн.
10. При розрахунку валового прибутку використовують такий показник:
- а) собівартість реалізованої продукції;
  - б) доходи від участі в капіталі;
  - в) інші витрати від операційної діяльності;
  - г) фінансові витрати.
11. При розрахунку прибутку від операційної діяльності використовують :
- а) адміністративні витрати;
  - б) чистий виторг від реалізації продукції;
  - в) втрати від участі в капіталі;
  - г) інші фінансові доходи.
12. Доходи від реалізації виробничих запасів включаються в такий вид доходів:
- а) виручка від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг;
  - б) фінансові доходи;
  - в) інші доходи;
  - г) доходи від операційної діяльності.
13. До витрат від операційної діяльності належать:
- а) витрати від інвестування в дочірні, спільні та асоційовані підприємства;
  - б) визнані економічні санкції;
  - в) витрати на збут;
  - г) списання необоротних активів.
14. До грошових потоків від операційної діяльності належать:
- а) надходження коштів від реалізації продукції;
  - б) виплата дивідендів;
  - в) сплата штрафів;
  - г) надходження від реалізації основних фондів.
15. Виплата заробітної плати належить до:
- а) відтоку грошових коштів у результаті операційної діяльності;
  - б) відтоку грошових коштів у результаті фінансової діяльності;
  - в) відтоку грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності;
  - г) всі відповіді помилкові.
16. У формі «Примітки до річної фінансової звітності» не міститься така інформація:
- а) сума забезпечення майбутніх витрат і платежів;

- б) групування кредиторської заборгованості за термінами виникнення;
  - в) розшифровка доходів і витрат від інвестиційної діяльності;
  - г) середньорічна кількість простих акцій.
17. Причинами зростання валюти балансу можуть бути:
- а) зростання обсягів виробництва і реалізації продукції;
  - б) погіршення попиту на продукцію підприємства;
  - в) скорочення обсягів розрахунків з дебіторами;
  - г) збільшення тривалості виробничого циклу.
18. Як вплине на валюту балансу збільшення тривалості виробничого циклу:
- а) валюта балансу не зміниться;
  - б) валюта балансу зросте;
  - в) валюта балансу скоротиться.
19. Що станеться з сумою кредиторської заборгованості, якщо постачальники збільшать період відстрочки платежу, а обсяг придбаних виробничих запасів залишиться на колишньому рівні:
- а) сума кредиторської заборгованості не зміниться;
  - б) сума кредиторської заборгованості скоротиться;
  - в) сума кредиторської заборгованості зросте.
20. До якої з перерахованих галузей може належати підприємство, яке має таку структуру активів: необоротні активи - 60% (основні кошти - 57%), запаси - 20%, дебіторська заборгованість - 17%, грошові кошти та їх еквіваленти - 3%:
- а) оптова торгівля;
  - б) машинобудування;
  - в) роздрібна торгівля;
  - г) будівництво.
21. Немонетарні (нефінансові) активи - це:
- а) активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу;
  - б) активи, які з плином часу підлягають переоцінці;
  - в) активи, які не підлягають переоцінці;
  - г) незавершене виробництво.
22. До монетарних (фінансових) активів не належать:
- а) основні засоби;
  - б) дебіторська заборгованість;
  - в) короткострокові фінансові вкладення;
  - г) грошові кошти.
23. Підприємство в умовах інфляції зазнає втрат, якщо:
- а) фінансові активи перевищують зобов'язання;
  - б) зобов'язання перевищують фінансові активи;
  - в) фінансові активи перевищують нефінансові активи.

24. Як вплине на обсяг незавершеного виробництва збільшення тривалості виробничого циклу, якщо обсяг випуску продукції залишиться незмінним:
- а) не вплине;
  - б) обсяг незавершеного виробництва зросте;
  - в) обсяг незавершеного виробництва скоротиться.
25. Як вплине на суму дебіторської заборгованості збільшення довгостроковості кредитного періоду, якщо обсяг реалізованої продукції залишиться незмінним:
- а) не вплине;
  - б) сума дебіторської заборгованості скоротиться;
  - в) сума дебіторської заборгованості зросте;
  - г) всі відповіді помилкові.
26. До причин збільшення суми дебіторської заборгованості належать:
- а) збільшення обсягу реалізації продукції;
  - б) збільшення тривалості кредитного періоду;
  - в) погіршення платоспроможності покупців;
  - г) всі відповіді правильні.
27. Протягом звітного року відбувається зростання матеріалів. Як відобразиться на вартості виробничих підприємства зміна з методу обліку запасів FIFO на метод LIFO:
- а) вартість запасів не зміниться;
  - б) вартість запасів зросте;
  - в) вартість запасів скоротиться;
  - г) всі показники виростуть.
28. До внутрішніх джерел фінансових ресурсів не належать:
- а) прибуток;
  - б) додаткова емісія акцій;
  - в) довгострокові кредити та позики;
  - г) амортизація.
29. Оборотний (робочий) капітал підприємства дорівнює власним оборотним засобам якщо:
- а) підприємство має довгострокові зобов'язання;
  - б) підприємство не має довгострокових зобов'язань;
  - в) підприємство не має короткострокових кредитів банку.
30. Оборотний (робочий) капітал можна розрахувати за формулами:
- а) оборотні активи – поточні зобов'язання;
  - б) власний капітал + довгострокові зобов'язання – необоротні активи;
  - в) власні оборотні кошти + довгострокові зобов'язання;
  - г) всі відповіді правильні.
31. Який з перерахованих показників не характеризує структуру капіталу:
- а) коефіцієнт автономії;
  - б) коефіцієнт маневреності;
  - в) коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів;

- г) коефіцієнт фінансової залежності.
32. Коефіцієнт автономії характеризує:
- а) частку майна виробничого призначення в сукупних активах;
  - б) частку власного капіталу у валюті балансу;
  - в) ступінь мобільності власного капіталу.
33. Коефіцієнт маневреності власних засобів характеризує:
- а) частку майна виробничого призначення в сукупних активах;
  - б) частку власного капіталу у валюті балансу;
  - в) ступінь мобільності власного капіталу;
  - г) всі відповіді неправильні.
34. Наявність власних оборотних коштів свідчить про те, що :
- а) перевищення власного капіталу над необоротними активами;
  - б) перевищення власного капіталу над позиковими засобами;
  - в) перевищення необоротних активів над власним капіталом;
  - г) грошові активи перевищують короткострокові зобов'язання.
35. Коефіцієнт автономії розраховується за формулою:
- а) поточні активи / короткострокові зобов'язання;
  - б) власні оборотні кошти / власний капітал;
  - в) власний капітал / валюта балансу;
  - г) (основні засоби + запаси) / валюта балансу.
36. Коефіцієнт маневреності власних коштів розраховується за формулою:
- а) поточні активи / короткострокові зобов'язання;
  - б) власні оборотні кошти / власний капітал;
  - в) (основні засоби + запаси) / валюта балансу;
  - г) грошові активи / короткострокові зобов'язання.
37. Якщо вартість сукупних активів зросте на 10%, а сума власного капіталу зросте на 15%, значення коефіцієнта автономії:
- а) не зміниться;
  - б) зросте;
  - в) скоротиться.
38. До ознак фінансової стійкості підприємства належать:
- а) перевищення вартості необоротних активів над сумою власного капіталу;
  - б) використання заборгованості за розрахунками з бюджетом як джерела фінансування запасів;
  - в) перевищення власного капіталу над сумою позикових коштів;
  - г) фінансування запасів з власних оборотних коштів.
39. До економічно-обґрунтованих джерел формування запасів не відносяться:
- а) власні оборотні кошти;
  - б) товарний кредит постачальників;
  - в) заборгованість з оплати праці;
  - г) заборгованість за розрахунками з бюджетом;
  - д) короткострокові кредити банку.

40. Як можна охарактеризувати фінансову стійкість підприємства, якщо сума власних оборотних засобів перевищує вартість запасів:
- а) нормальна;
  - б) нестійкий фінансовий стан;
  - в) кризова;
  - г) абсолютна.
41. Чому дорівнює коефіцієнт автономії, якщо коефіцієнт співвідношення позик і власних коштів дорівнює 1:
- а) 0,7;
  - б) 1;
  - в) 0,5;
  - г) 0,8.
42. Значення яких з перерахованих показників скоротиться, якщо сума власного капіталу зростає на 10%, а валюта балансу - на 7%:
- а) коефіцієнт автономії;
  - б) коефіцієнт фінансової залежності;
  - в) коефіцієнт маневреності власних коштів;
  - г) коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів.
43. Як вплине на валовий прибуток підприємства збільшення витрат на збут:
- а) позитивно;
  - б) не вплине;
  - в) негативно.
44. На зміну яких показників прибутку вплине скорочення фінансових витрат:
- а) валовий прибуток;
  - б) прибуток від операційної діяльності;
  - в) прибуток від звичайної діяльності до оподаткування;
  - г) прибуток від звичайної діяльності.
45. Ефект операційного важеля являє собою:
- а) приріст рентабельності власних коштів;
  - б) перевищення темпів зростання виручки над темпами росту прибутку;
  - в) перевищення темпів зростання прибутку над темпами зростання виручки.
46. Як зміниться сила впливу операційного важеля, якщо частка постійних витрат у валовій маржі збільшиться:
- а) не зміниться;
  - б) збільшиться;
  - в) знизиться.
47. У плановому періоді прогнозується зростання виручки на 5%. Як зміниться прибуток підприємства, якщо сила впливу операційного важеля дорівнює 2:
- а) не зміниться;
  - б) скоротиться на 5%;

- в) збільшиться на 10%;
  - г) збільшиться на 5%.
48. Рентабельність являє собою:
- а) абсолютний показник фінансового результату;
  - б) відносний показник прибутковості підприємства або продукції;
  - в) здатність підприємства погасити короткострокові зобов'язання.
49. Рентабельність власного капіталу характеризує:
- а) ефективність використання майна підприємства;
  - б) ефективність використання довгострокових джерел коштів;
  - в) ефективність витрат на виробництво;
  - г) ефективність операційної діяльності підприємства.
50. Рентабельність сукупних активів характеризує:
- а) ефективність використання майна підприємства;
  - б) ефективність використання довгострокових джерел коштів;
  - в) загальну величину доходів акціонерів;
  - г) ефективність витрат на виробництво.
51. Джерелами інформації для розрахунку рентабельності сукупних активів є:
- а) звіт про рух грошових коштів;
  - б) баланс підприємства;
  - в) звіт про фінансові результати;
  - г) звіт про власний капітал.
52. Рентабельність продаж можна розрахувати за даними:
- а) балансу підприємства;
  - б) звіту про рух грошових коштів;
  - в) звіту про фінансові результати;
  - г) всі відповіді неправильні.
53. Інформації зі звіту про фінансові результати достатньо для розрахунку показників:
- а) рентабельність власного капіталу;
  - б) рентабельність продаж;
  - в) рентабельність сукупних активів;
  - г) рентабельність інвестованого капіталу.
54. Найбільш важливим показником для інвесторів є:
- а) рентабельність продаж;
  - б) рентабельність власного капіталу;
  - в) рентабельність сукупних активів;
  - г) рентабельність виробничих фондів.
55. Як вплине на операційну рентабельність продаж збільшення доходів від участі в капіталі:
- а) не вплине;
  - б) позитивно;
  - в) негативно.
56. Ефект фінансового важеля являє собою:

- а) приріст рентабельності власних коштів завдяки кредиту;
  - б) перевищення темпів зростання виручки над темпами росту прибутку;
  - в) перевищення темпів зростання прибутку над темпами зростання виручки.
57. Негативно впливають на рентабельність активів фактори:
- а) прискорення оборотності активів;
  - б) уповільнення оборотності активів;
  - в) зростання частки позикових коштів;
  - г) зростання частки власних коштів.
58. Позитивно впливають на рентабельність власного капіталу фактори:
- а) прискорення оборотності активів;
  - б) уповільнення оборотності активів;
  - в) зростання частки позикових коштів;
  - г) зростання частки власних коштів.
59. Як вплине зростання частки позикових коштів на рентабельність сукупних активів:
- а) не вплине;
  - б) позитивно;
  - в) негативно.
60. Чому буде дорівнює коефіцієнт оборотності активів, якщо рентабельність власного капіталу становить 14%, а рентабельність продаж дорівнює 7%:
- а) 0,5;
  - б) 2;
  - в) 1,5;
  - г) 3.
61. Відомі такі дані: рентабельність власного капіталу складає 15%, рентабельність продаж дорівнює 5%, виручка від реалізації 180 тис. грн. Вартість сукупних активів підприємства становитиме:
- а) 100 тис. грн;
  - б) 60 тис. грн;
  - в) 120 тис. грн;
  - г) 140 тис. грн.
62. Вплив якого чинника на зміну суми валового прибутку буде однаковим при використанні традиційної методики аналізу та системи «директ – костинг»:
- а) зміна фізичного обсягу реалізації;
  - б) зміна цін на реалізовану продукцію;
  - в) зміна структури реалізованої продукції;
  - г) всі відповіді помилкові.
63. Ліквідність підприємства – це:
- а) незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування;
  - б) здатність підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання;
  - в) показник оцінки ділової активності підприємства.

64. Розташуйте такі види активів в порядку зростання їх ліквідності:
- а) виробничі запаси;
  - б) грошові кошти;
  - в) дебіторська заборгованість;
  - г) основні засоби.
65. Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує:
- а) здатність підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання з поточних активів;
  - б) частку короткострокових зобов'язань, яку підприємство може погасити найближчим часом, не чекаючи оплати дебіторської заборгованості і реалізації інших активів;
  - в) частку власних коштів у валюті балансу;
  - г) очікувану платоспроможність підприємства на період, рівний середній тривалості обороту дебіторської заборгованості.
66. У разі уповільнення оборотності запасів тривалість операційного циклу:
- а) зростає;
  - б) скоротиться;
  - в) не зміниться.
67. В разі уповільнення оборотності кредиторської заборгованості розмір операційного циклу:
- а) зростає;
  - б) скоротиться;
  - в) не зміниться.
68. Прискорення оборотності активів підприємства впливає на їх рентабельність:
- а) позитивно;
  - б) негативно;
  - в) не впливає.
69. Операційний цикл підприємства - це:
- а) період обороту сукупних активів;
  - б) проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції;
  - в) період, протягом якого грошові кошти вилучені з обігу.
70. Фінансовий цикл підприємства - це:
- а) період обороту сукупних активів;
  - б) проміжок часу між придбанням ресурсів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції;
  - в) період, протягом якого грошові кошти вилучені з обігу;
  - г) середній термін погашення кредиторської заборгованості.
71. Моментом початку фінансового циклу є:
- а) придбання виробничих запасів;
  - б) відвантаження продукції;
  - в) погашення кредиторської заборгованості;

г) отримання оплати за реалізовану продукцію.

72. Як вплине на тривалість операційного циклу збільшення тривалості виробничого циклу:

а) не вплине;

б) тривалість операційного циклу збільшиться;

в) тривалість операційного циклу скоротиться.

73. Як вплине на тривалість фінансового циклу збільшення постачальниками періоду відстрочки платежу:

а) не вплине;

б) тривалість фінансового циклу збільшиться;

в) тривалість фінансового циклу скоротиться.

74. Причинами збільшення тривалості операційного циклу можуть бути:

а) збільшення тривалості виробничого циклу;

б) погіршення платоспроможності дебіторів;

в) зростання попиту на продукцію підприємства;

г) розширення продаж у кредит.

75. Мінімально допустимий рівень коефіцієнта забезпеченості власними оборотними коштами складає:

а) 0,4;

б) 1,5;

в) 0,1;

г) 0,8.

ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Економічна діагностика: сутність, чинники розвитку, функціональне призначення.
2. ЗЕД як об'єкт дослідження економічної діагностики
3. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика.
4. Характеристика процесу діагностики на підприємстві, його загальні принципи.
5. Інформація в діагностичному процесі та критерії її відбору.
6. Джерела та методи збору економічної інформації, обґрунтування доцільності їх використання.
7. Вимоги до інформаційної бази в процесі економічної діагностики (своєчасність, повнота, вірогідність, репрезентативність, цінність, доступність).
8. Інформаційний потенціал форм фінансової звітності. Користувачі звітності та їх інформаційні потреби.
9. Спеціальні діагностичні методи в економічній діагностиці як складовій стратегічного аналізу підприємства.
10. Діагностичні методи, що основані на кількісних характеристиках, область їх раціонального використання.
11. Методи якісного оцінювання в економічній діагностиці, сфера їх раціонального використання.
12. Складові зовнішнього середовища прямого впливу та необхідність їх оцінювання.
13. Діагностика зовнішнього середовища непрямого впливу: зміст, процедура, завдання.
14. Конкурентний аналіз галузі: зміст, процедура, інформаційна база.
15. Основні етапи проведення конкурентного аналізу галузі, їх послідовність і взаємозв'язок.
16. Оцінка рівня концентрації виробництва та діагностування ринкової влади на галузевому ринку.
17. Визначення рушійних сил та напрямку розвитку галузі.
18. Інтенсивність внутрішньогалузевого суперництва та оцінювання впливу чинників, що їх обумовлюють.
19. Оцінювання загрози з боку потенційних суперників та фірм, що випускають товари-замінники.
20. Діагностика ринкових сил покупців галузі.
21. Діагностика ринкової сили постачальників галузі.
22. Оцінювання конкурентних позицій підприємств-суперників у галузі.
23. Діагностування вхідних та вихідних галузевих бар'єрів.
24. Методичні особливості побудови карти стратегічних груп.
25. Аналіз найближчих конкурентів підприємства.
26. Провідні (ключові) фактори успіху в галузі: суть, діагностична процедура, засоби оволодіння.

27. Конкурентоспроможність підприємства: сутність і методологічні проблеми діагностування.
28. Конкурентний статус підприємства, особливості його оцінювання.
29. SWOT- аналіз підприємства як діагностична процедура.
30. Порівняльний аналіз конкурентоспроможності підприємств: зважена рейтингова оцінка.
31. Конкурентоздатність продукції: суть, показники визначення, симптоми втрати.
32. Фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства.
33. Аналітична оцінка конкурентоспроможності підприємства на ринку.
34. Графічна оцінка конкурентоспроможності підприємства та її інтерпретація.
35. Зведена оцінка (ранжирування) підприємств-суперників за рівнем конкурентоздатності їх продукції.
36. Діагностика майнового стану підприємства: завдання, сфера застосування результатів.
37. Спільні риси та відмінності при оцінювання конкурентоспроможності підприємства та конкурентоспроможності продукції підприємства на ринку.
38. Концептуальні підходи до оцінювання вартості підприємства.
39. Результатний (дохідний) та витратний (майновий) підходи в оцінці вартості підприємства.
40. Оцінка вартості підприємства на основі ринкового (порівняльного) підходу.
41. Визначення ринкової ціни підприємства методом дисконтування грошового потоку та методом капіталізації прибутку.
42. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.
43. Структура потенціалу підприємства та діагностика його складових.
44. Управлінська діагностика: суть, алгоритми діагностичного обстеження.
45. Діагностика структури управління підприємством.
46. Діагностика якості управлінських рішень.
47. Основні складові процедури діагностування менеджерів підприємства за умови експрес- та комплексної діагностики.
48. Особливості процедури діагностики управлінського апарату підприємства на різних рівнях управлінської ієрархії.
49. Оцінювання зв'язків фірми із зовнішнім середовищем.
50. Фінансова діагностика: мета, основні завдання та поняття.
51. Фінансовий стан підприємства: основні діагностичні проблеми і шляхи їх вирішення.
52. Економічна сутність етапів життєвого циклу підприємства.
53. Особливості фінансових та нефінансових потреб підприємства на різних стадіях його життєвого циклу.
54. Моніторинг фінансового стану підприємства на різних стадіях його життєвого циклу.

55. Економічна безпека підприємства: сутність, методичні підходи до оцінки.
56. Криза підприємства як економічне явище.
57. Характеристики кризи підприємства як економічного явища.
58. Види криз в діяльності підприємства.
59. Класифікація кризових ситуацій: критерії та види.
60. Поняття фінансової кризи підприємства.
61. Екзогенні (зовнішні) фактори фінансової кризи.
62. Ендогенні (внутрішні) фактори фінансової кризи.
63. Характеристика основних фаз фінансової кризи підприємства.
64. Експрес-діагностика економічної безпеки підприємства.
65. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства як оцінка його безпеки.
66. Діагностування економічної безпеки за прямими та непрямими ознаками порушення підприємством зони безпеки.
67. Діагностика економічної безпеки підприємства на основі моделей фінансової діагностики.
68. Поняття «організаційна культура», її принципи та функції.
69. Структура організаційної культури та особливості діагностування її елементів
70. Основні методи культурологічної діагностики, їх характеристика та особливості використання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова література

1. Антошкіна Л. І. Економічна діагностика: [навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни] / Антошкіна Л. І., Олексенко М. В., Рунчева Н. В. – Бердянськ : БІП, 2006. – 212 с
2. Афанасьєв М. В. Економічна діагностика: [навч.-метод. посібник] / М. В. Афанасьєв, Г. В. Білоконенко. – Харківський національний економічний ун-т. – Харків : ІНЖЕК, 2007. – 295 с.
3. Гетьман О. О. Економічна діагностика: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.
4. Економічний аналіз и діагностика стану сучасного підприємства [навч. посібник] / [Костенко Т. Д., Підгора Є. О., Рижиков В. С., Панков В. А., Герасимов А. А., Ровенська В. В.] – [2-ге видання перероблене та доповнене]. – К. : Центр учбової літератури, 2007 – 400 с.
5. Загорна Т.О. Економічна діагностика. [навчальний посібник] / Загорна Т. О. – К. : Центр учбової літератури, 2007 – 400 с.
6. Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры / Ковалев В. В. – М. : Финансы и статистика, 2009. –560 с.
7. Кузьмін О. Є. Економічна діагностика: [навч. посіб.] / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : Знання, 2012 – 318 с.
8. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : [підручник] / За ред. О. А. Кириченка. – [2-ге вид., перероб. і доп.] – К. : Знання, 2008. – 518 с.
9. Мороз О. В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах. [монографія] / О. В. Мороз, О. А. Сметанюк . – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. - 167 с.
10. Швиданенко Г. О. Бізнес-діагностика підприємства: [навч. посібник] / Швиданенко Г. О., Дмитренко А. І., Олексюк О. І. – К. : КНЕУ, 2008. – 344 с.

Допоміжна література

- Т.1 Афанасьєв М. В. Економічна діагностика: [навчально-методичний посібник] / М. В. Афанасьєв, Г. В. Білоконенко. – Харків : ВД „ІНЖЕК”, 2007. – 296 с.
- Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: [навч. посіб.] / Дідківський М. І. – К. : Знання, 2006. – 463 с.
- Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: [навч. посіб.]/ Ред. Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, І. Ю. Сіваченко. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : ЦНЛ, 2006. – 792 с.

- Мельник О. Г. Системи діагностики діяльності підприємств: полікритеріальна концепція та інструментарій: [монографія] / Мельник О. Г. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 344 с.
- Т.2. Гордієнко П. Л. Стратегічний аналіз: [навч. посіб.] / Гордієнко П. Л. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Алерта, 2008. – 404 с.
- Зовнішньоекономічна діяльність: [навч. посіб.] / Ред. І. І. Дахно. – К. : ЦНЛ, 2006. – 360 с.
- Піддубна Л. І. Конкурентоспроможність економічних систем: теорія, механізм регулювання та управління: [монографія] / Піддубна Л. І. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2007. – 368 с.
- Портер М. Конкуренція. [Учеб. пособие] / Пер. с англ. : – М. : Издательский дом «Вильямс», 2009. – 495 с.
- Т.3., Т.4. Портер М. Конкуренція. [Учеб. пособие] / Пер. с англ. : – М. : Издательский дом «Вильямс», 2009. – 495 с.
- Піддубна Л. І. Конкурентоспроможність економічних систем: теорія, механізм регулювання та управління: [монографія] / Піддубна Л. І. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2007. – 368 с.
- Т.5. Дем'яненко І. І. Методичне забезпечення оцінки вартості підприємства / І. І. Дем'яненко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2008. – Том 1, № 3. – С. 203-211.
- Грязнова А. Г. Оценка бизнеса / А. Г. Грязнова, М. А. Федотова. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 756 с.
- Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навч. посіб.] / Філіна Г. І. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Центр учбової літератури, 2009. - 320 с.
- Т.6. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: [навч. посіб.] / Краснокутська Н. С. – К. : ЦНЛ, 2005. – 352 с.
- Кунцевич В. О. Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінки / В. О. Кунцевич // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 7(37). – С. 123-130.
- Микитенко В. В. Діагностика стратегічного потенціалу підприємства / В. В. Микитенко, І. А. Ігнат'єва // Вісник економічної науки України. – 2005. – № 2. – С. 77-80.
- Т. 7 Управління зовнішньоекономічною діяльністю: [навч. посіб.]/ Ред. І. І. Дахно. – К. : ЦНЛ, 2007. – 328 с.
- Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: [навч. посіб.]/ Ред. І. І. Дахно. – К. : ЦНЛ, 2006. – 304 с.
- Мельник О. Г. Методи діагностики виробничо-господарської діяльності підприємства / Мельник О. Г. // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи встановлення і проблеми розвитку. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 647. – С. 120-124.

- Т.8. Андросова О. Ф. Нормативно-критеріальне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства / Андросова О. Ф., Губарь А. О. // Економічний простір. – 2011. – № 46. – С. 186 – 200.
- Лащик І. І. П. Аналіз методик діагностики кризового стану та ймовірності банкрутства підприємств: переваги, недоліки, напрями, вдосконалення / Лащик І. І., Грибик І. І., Любомудрова Н. П. // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2009. – № 5 (46). – С. 54-59.
- Кадуріна Л. О. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: [навч. посіб.] / Л. О. Кадуріна, М. С. Стрельнікова – К. : ЦНЛ, 2007. – 606 с.
- Ковалев А. П. Діагностика банкрутства. / Ковалев А. П. – М. : АО «Финстатинформ», 2010. –96 с.
- Небильцова В. М. Облік зовнішньоекономічної діяльності : [навч. посіб.] / Небильцова В. М., Небильцова О. В., Овдій О. В. – К. : Хай-Тек-Прес, 2007.– 256 с.
- Т.9. Гічова Н.Ю. Діагностика та підвищення економічної безпеки підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04 [Електронний ресурс] / Н. Ю. Гічова ; Нац. гірн. ун-т. – Донецьк : ДНУ, 2010. –20 с.
- Довбня С. Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства/ Довбня С. Б., Гічова Н. Ю. //Фінанси України. - 2008. -№ 4. -С.91-97.
- Кириченко О. А. Деякі критерії оцінки економічної безпеки підприємства / Кириченко О. А. // Інвестиції: практика та досвід. - 2008. – № 23. – С. 22-24
- Поповіченко Ю. А., Методологічні підходи до діагностики економічної безпеки підприємства/ Поповіченко Ю. А.// Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал – 2012. – № 4 (30). – С. 154-157.
- Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: [монографія] / Васильців Т. Г. – Львів : Арал, 2008. – 384с.
- Т.10. Добренєков В. И. Методы социологического исследования: [Учебник] / В. И. Добренєков, А. И. Кравченко. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 768 с.
- Євдокимова Н. М., Економічна діагностика: [Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.] / Н. М. Євдокимова, А. В. Кириєнко А.В. – [2-ге вид., без змін.] – К. : КНЕУ, 2006. – 110 с
- Шейн Э. Организационная культура и лидерство / Шейн Э. – [Пер. с англ.] ; под ред. Т. Ю. Ковалёвой . – [3-е изд .]. – СПб. Питер , 2007. – 336 с.

Інтернет-ресурси

www.csr.ru – Центр стратегічного розвитку.

www.ebrd.com – Європейський банк реконструкції та розвитку.

www.gifa.ru – Гільдія інвестиційних та фінансових аналітиків.
www.icps.kiev.ua – Міжнародний центр перспективних досліджень.
www.ics.org.ua – Інститут конкурентного суспільства.
www.invest.delovoy.com – Інвестиційний експерт.
www.minfm.gov.ua – Міністерство фінансів України.
www.mavica.ra – Багатомовний пошуковий каталог.
www.rada.kiev.ua – Верховна Рада України.
www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики.
www.usfa.kiev.ua – Українське товариство фінансових аналітиків.
www.fas.com.ua – Фінансовий аналітик-сервіс.
www.fd.ru – Практический журнал по управлению финансами компании
www.finconsult.com.ua – Дніпропетровський центр післяприва-тизаційної підтримки підприємств
www.marketing.spb.ru – Енциклопедія маркетингу

Інструктивно-методичне видання

Методичні вказівки
до самостійної роботи студентів
з дисципліни «Економічна діагностика
зовнішньоекономічної діяльності» для студентів
спеціальності 7.03060101 «Менеджмент організацій і
адміністрування
(зовнішньоекономічна діяльність)»

Редактор В. Дружиніна
Коректор З. Поліщук

Укладач Сметанюк Олена Анатоліївна

Оригінал-макет підготовлено О. Сметанюк

Підписано до друку
Формат 29,7×42¹/₄. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк.
Наклад прим. Зам. №

Вінницький національний технічний університет,
навчально-методичний відділ ВНТУ.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, к. 2201.
Тел. (0432) 59-87-36.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано в Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі .
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к.114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.